

І. Е. Линник, О. В. Бочаров

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ У СВІТІ

Проведено аналіз законодавства та нормативних документів з питань соціального захисту людей з обмеженими можливостями в різних країнах світу, який свідчить, що їхні основні положення і норми майже не відрізняються одне від одного. Розглянуто передовий досвід соціального забезпечення таких людей в Німеччині, Японії та Китаї. Виявлено проблеми соціального захисту маломобільних груп населення у Росії та Україні.

Ключові слова: люди з обмеженими можливостями, маломобільні групи населення, соціальне забезпечення.

Постановка проблеми

Суспільство розуміє необхідність підтримки людей з обмеженими можливостями. Люди з обмеженими можливостями та літні люди часто не в змозі вільно орієнтуватися в навколишньому середовищі без спеціального урахування їхніх специфічних потреб і особливостей. Урахування специфічних особливостей цієї категорії населення – важливий фактор у соціально-економічних заходах щодо організації праці, планування міського середовища та житлового будівництва. Тому країни в міру своєї цивілізованості та усвідомлення проблеми створюють та утримують центри з підтримки людей з обмеженими можливостями та людей похилого віку, а також спеціалізоване житло для них.

Мета статті

Метою статті є аналіз законодавства та нормативних документів з питань соціального захисту людей з обмеженими можливостями в різних країнах світу, виявити проблеми соціального захисту маломобільних груп населення в Україні.

Аналіз законодавства та нормативних документів з питань соціального захисту людей з обмеженими можливостями

Порівняльні дослідження законодавства з питань соціального захисту людей з обмеженими можливостями свідчать про те, що лише в 45 країнах існують закони проти дискримінації та інші закони, що стосуються інвалідів. У той же час існує низка міжнародних положень та стандартів, що носять інформаційний або рекомендаційний характер [1–3].

Для створення комфортного середовища, що дозволяє людям з обмеженими можливостями від-

чувати себе комфортно і безпечно, необхідне знання будівельних норм. У них закладені вимоги до параметрів зовнішнього і внутрішнього середовища, що задовольняє умовам цієї соціальної групи. Такі правила були введені в Україні [4], Росії [5, 6], Білорусії та інших країнах світу. У Швеції та Норвегії, наприклад, подібні будівельні норми були прийняті ще в 1976 році.

Аналіз нормативних документів і рекомендацій свідчить, що їхні основні положення і норми майже не відрізняються одне від одного.

Виклад основного матеріалу

Соціальне забезпечення людей з обмеженими можливостями у країнах Європи

Створення інклюзивного міста, адаптованого для життя найуразливіших членів суспільства – це найактуальніша проблема, якою займаються фахівці різних галузей – архітекторів, інженерів, програмістів.

У 2006 р. Євросоюз підписав Конвенцію ООН про права людей з обмеженими можливостями, метою якої є заохочення, захист та гарантування повного і рівного здійснення людьми з обмеженими можливостями всіх прав людини і основних свобод, та поваги притаманного їм достоїнства [2].

У таблиці 1 наведено розмір та умови виплат по інвалідності на людину в місяць у найбільш розвинених країнах світу [7].

Соціальні виплати і допомоги в ЄС складають у середньому 25,2 % валового внутрішнього продукту (ВВП) на рік [8]. Найбільше виплат направляють на допомогу у зв'язку зі старістю і смертю члена сім'ї – 46,2 % всіх соціальних допомог і виплат, або 11,7 % від ВВП, а також з нагоди хвороби і необхідності лікування – 29,1 % від загального обсягу соці-

альних виплат і допомог в ЄС, або 7,4 % від ВВП. На всі виплати по інших напрямках соціального захисту витрачають у середньому 6,1 % ВВП на рік [8].

Наприклад, Німеччина взяла курс на адаптацію міського життя для людей з обмеженими можливостями ще у 90-ті роки минулого сторіччя до європейських директив. На сьогоднішній день в Німеччині створені всі умови для того, щоб громадяни з обмеженими можливостями почувалися повноправними членами суспільства. Їм надають освіту, беруть на роботу, а у вільний час вони запросто можуть відвідати музей або кінотеатр [9].

Таблиця 1

Розмір та умови виплат по інвалідності на людину в місяць у найбільш розвинених країнах світу [7]

Країна	Розмір виплати/допомоги в місяць а людину	Умови
Франція	від 283 до 951 євро	Якщо людина може працювати
	макс 1525 євро	Якщо людина не може працювати
	403 євро	Якщо людина ніколи не працювала
Німеччина	723 євро	Якщо людина не може працювати 3 годин в день, трудовий стаж більше 5 років
Італія	279,75 євро	Від 18 до 65 років
Японія	220 євро	Дорослі з тяжкими фізичними і розумовими порушеннями, з доходом менше 3.4 млн йєн (2500 дол в місяць)
	від 275 до 413 євро	Сім'ї з дітьми інвалідами
Південно-Африканська республіка	90 євро	Складає 9 % від середньої заробітної плати в країні
США	від 675 до 2330 євро	Для тих, у кого пенсія менше встановленого мінімального гарантованого рівня
Австралія	до 926 євро	

Громадський транспорт уже давно надає послуги маломобільним і незрячим громадянам: спеціальні майданчики в автобусах, використання шрифту Брайля на зупинках і у вагонах поїздів, дублювання

біжучим рядком важливої інформації [9]. До 2020 року Берлін обіцяє зробити трамваї і метро повністю доступними для людей з обмеженими можливостями.

Переважає більшість людей з обмеженими можливостями проживає в будинках, які обладнані спеціальними ліфтами і пандусами. Створено навіть цілі комплекси, де проживають люди з обмеженими можливостями. У їхніх квартирах немає порогів, а крім численних пристосувань для зручного переміщення є кнопка екстреного виклику персоналу, який цілодобово чергує в будинку [9].

Практично кожен німецький громадянин з обмеженими можливостями може знайти роботу. Практично кожна велика компанія відводить 5 % робочих місць для таких громадян. Причому роботодавець із задоволенням запрошує до себе таких співробітників, тому що витрати з їх навчання бере на себе держава [9].

Люди з обмеженими можливостями можуть поступити у будь-який вищий навчальний заклад країни, причому успішне навчання таких студентів – величезний плюс до репутації вузу. Допомога в навчанні, спеціальний навчальний план, а також фінансова підтримка – все це частина державної програми.

Культурне життя також не обійшло стороною людей з обмеженими можливостями в Німеччині. Багато театрів і кінотеатрів обладнані спеціальними кріслами. Малорухлива людина може приїхати сюди на таксі, залишивши вдома своє крісло, біля входу його зустрінуть і доставлять прямо в зал. Деякі кінотеатри обладнані спеціальною технікою для тіфлюкоментарів. Слабкозорі й сліпі глядачі через навушники чують суфлерів, і можуть уявити, що відбувається на екрані. Такі кінотеатри є у Франкфурті, Кельні, Гамбурзі та Мюнхені [9].

Громадяни з обмеженими можливостями приймає участь і в політичному житті країни. У Німеччині ще в 2005 році в ході виборів до Бундестагу запровадили електронну систему голосування для людей з вадами зору та сліпих людей. За допомогою спеціальної півки-шаблону сліпі люди без сторонньої допомоги можуть голосувати і при цьому бути впевненими, що їх голос обов'язково врахують [9].

Вирішення проблем людей з обмеженими можливостями в Японії та Китаї

Уряд Японії у 2007 р. також підписав Конвенцію ООН про права людей з обмеженими можливостями, що призвело до прийняття в 2013 р. змін до закону «Про сприяння трудовій зайнятості інвалідів та осіб з обмеженими можливостями» [10], хоча питання трудової реабілітації та зайнятості таких людей почали активно вирішуватися в Японії ще у 1980-х рр. [11]. Компаніям, які наймають робочу

силу, забороняється дискримінація працівників у зв'язку з інвалідністю та ставиться в обов'язок обладнання спеціалізованих робочих місць. Безбар'єрне середовище і безперешкодне працевлаштування сприяють тому, що багато японських інвалідів працюють.

У 1986 р Міністерство праці Японії розробило систему заходів щодо працевлаштування інвалідів та осіб з обмеженими можливостями, відому як «Система навчання на робочому місці». Компаніям пропонувалося забезпечити інвалідам та особам з обмеженими можливостями професійне навчання тривалістю шість місяців і подальше працевлаштування [12].

На початку 90-х років в країні був розроблений план допомоги інвалідам у повсякденному житті, прийняті відповідні закони і створена громадська програма «Політика щодо інвалідів». Її мета – створення в містах середовища, зручного для кожного жителя, але, в першу чергу, для людей з фізичними обмеженнями. З оприлюдненням програми в японській пресі з'явилося слово «нормалізація». Воно означає формування такого середовища проживання, де і здорові, і хворі будуть жити в тісній взаємодії, без вимушеної ізоляції [13].

Ще з 70-х років минулого століття житлове будівництво ведеться з урахуванням особливостей німецьких людей. Усі будівлі обладнано зручними пандусами та ліфтами, підземні переходи – спеціальними з'їздами. Такого розмаїття технічних засобів для людей з обмеженими фізичними можливостями немає ні в якій іншій країні, починаючи зі спеціальної ложки або пристосування для миття голови і закінчуючи коляскою, керованою силою думки [13].

У Китаї закон «Про захист людей з обмеженими можливостями», що набув чинності 15 травня 1991 року, сформульовано з метою захисту прав інвалідів та забезпечення їхньої рівної та повної участі в житті суспільства, заборони дискримінації, забезпечення працевлаштування та зайнятості, допомоги в реабілітації тощо [14]. Інваліди мають право користуватися рівними правами з іншими громадянами в політичних, економічних, культурних і соціальних областях, в сімейному житті тощо. Згідно зі статистичними даними, в Китаї проживає 83 млн інвалідів [15]. До осіб з обмеженими можливостями в Китаї завжди ставилися добре. Співчуття слабким і немічним є однією з головних конфуціанських чеснот [16]. За прийнятим в 1995 році Закону «Про освіту», держава надає допомогу і підтримку проектам в галузі освіти для інвалідів [17].

Вирішення проблем людей з обмеженими можливостями у Росії

Теперішнім часом в Росії налічується близько 12,5 млн (8 % населення) людей з обмеженими мож-

ливостями. Держава прагне на здійснення всіх вимог встановлених законом «Про соціальний захист інвалідів РФ» [18], і одним зі своїх завдань називає створення комфортних умов проживання інвалідам в реаліях сучасного суспільства.

Не зважаючи на те, що Трудовим кодексом РФ встановлені квоти на виділення робочих місць для працівників-інвалідів, у потенційних роботодавців відсутні фінансові та інші ресурси, за допомогою яких можливо створити комфортні умови праці для своїх співробітників-інвалідів.

Ще однією проблемою на сьогоднішній день є отримання людьми з обмеженими можливостями освіти, через те що далеко не кожен бюджет того чи іншого регіону може дозволити собі закупівлю обладнання для ведення навчального процесу учнів-інвалідів. Хоча держава фінансує освітні установи по всіх регіонах з метою закупівлі обладнання, але, все ж таки, в недостатньому обсязі. Також нововведенням держави у вирішенні проблеми стало фінансування молодих вчителів-випускників педагогічних інститутів, які готові працювати з учнями з обмеженими можливостями в спеціалізованих учнівських класах.

Також однією з проблем у створенні маломобільним людям комфортних умов проживання є недостатня оснащеність громадського транспорту. Люди, які страждають захворюваннями, що утрудняють рух, не можуть повноцінно пересуватися на громадському транспорті через відсутність спеціальних пандусів.

Через погано працюючі ліфти або їх відсутність до 55 % людей з обмеженими можливостями, які живуть в багатоквартирних будинках, обмежені в доступі до вулиці.

В цілому, можна зробити висновок, що сьогодні в Росії в питаннях забезпечення маломобільним групам населення комфортного проживання є деякі проблеми, проте внутрішня політика держави вдосконалюється з кожним роком, створюючи все більше можливостей для комфортного існування людей з обмеженими можливостями в суспільстві.

Вирішення проблем людей з обмеженими можливостями в Україні

За даними Центру перспективних соціальних досліджень в Україні проживає 2.8 млн (6,1 % від загальної кількості населення) людей з обмеженими можливостями [19]. Відповідно до Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» держава зобов'язана надавати людям грошову допомогу, засоби пересування, протезування, орієнтації і сприйняття інформації, пристосоване житло, а також пристосовувати забудову, громадський транспорт, засоби комунікації і зв'язку до особливостей людей з обмеженими можливостями [20].

Не зважаючи на те, що в Україні прийнято багато законів і постанов, що захищають права людей з обмеженими можливостями, вони залишаються декларативними, не забезпеченими матеріальними ресурсами та механізмами управлінського впровадження [21].

Люди з обмеженими можливостями є найбільш вразливою категорією населення. Вони недостатньо матеріально захищені. Житлові приміщення не обладнані спеціальними засобами та пристосуваннями. У таких людей виникають проблеми з отриманням повноцінної освіти через відсутність безбар'єрних входів до навчальних закладів, вільних доступів до верхніх поверхів, доступу до громадського транспорту. Вирішенням цієї проблеми може стати дистанційне навчання [21].

Існує проблема працевлаштування людей з обмеженими можливостями, незважаючи на те, що в Україні введено квоти робочих місць для цієї категорії громадян. Проте лише 55 % підприємств дотримуються встановленого показника, їм вигідніше сплатити штраф, ніж забезпечити роботою інваліда. Вирішенням проблеми стало б державне фінансування роботодавців, готових приймати на роботу людей з обмеженими можливостями, розробка цільових програм державного значення, які стимулювали б роботодавців приймати на роботу співробітників з обмеженими можливостями [21].

У деяких містах почали їздити маршрутки з пандусами для велосипедистів і людей з обмеженими можливостями. На дверях автобуса зображений велосипед, дитяча коляска і коляска для людей з обмеженими можливостями.

Але не можна сказати, що в Україні зовсім нічого не робиться задля соціального захисту маломобільних груп населення. В під'їздах житлових будинків починають монтувати стаціонарні і відкидні пандуси, але ще дуже мало будинків обладнані ними. На сьогоднішній день 96 % будівель закладів охорони здоров'я частково забезпечені вільним доступом для людей з обмеженими можливостями.

У містах з'явилися автобуси і тролейбуси, обладнані спеціальними відкидними пандусами для заїзду колясок. Станція метро «Перемога» – перша станція в Харкові де встановили ліфт для інвалідів-колясочників. За допомогою такого ліфта, люди з обмеженими можливостями, матері з дитячими колясками зможуть потрапити на платформу метро, прямо з вулиці. Але на інших станціях такого обладнання немає.

На автостоянках і парковках виділено місця для інвалідів. Наземні пішохідні переходи обладнують спеціальними звуковими сигналами для слабкозорих людей.

Таким чином людям з обмеженими можливостями треба дати шанс у відновленні до звичайного

життя. В мають бути рівноправними членами суспільства.

Висновки

Проаналізувавши досвід різних країн світу у ставленні до людей з обмеженими можливостями, можна зробити висновок, що Україна стоїть тільки на початковій стадії вирішення цієї проблеми. Прийняті в Україні Закони і постанови, що захищають права людей з обмеженими можливостями, є декларативними, не забезпеченими матеріальними ресурсами та механізмами управлінського впровадження. Здійснюється недостатньо заходів щодо забезпечення повноцінного життя цієї категорії громадян.

Література

1. *Declaration on the Rights of Disabled Persons : Proclaimed by General Assembly resolution 3447 (XXX) of 9 December 1975* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/rightsofdisabledpersons.aspx>. (дата звернення 25.01.19). – Назва з екрана.
2. *Convention on the Rights of Persons with Disabilities : Proclaimed by General Assembly resolution 61/106 of 13 December 2006.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>. (дата звернення 25.01.19). – Назва з екрана.
3. *Convention concerning Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Persons) : Entry into force: 20 Jun 1985.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312304. (дата звернення 3.02.19). – Назва з екрана.
4. *Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення [Текст]: ДБНВ.2.2-17:2006. – Чинний від 2007-05-01. Київ : Мінбуд України, 2007. – 21 с. (Державні будівельні норми України).*
5. *Жилая среда с планировочными элементами, доступными инвалидам. Правила проектирования [Текст]: СП 137.13330.2012. – Дата введения 2013-07-01. – М. : Министрство строительства и жилищно-коммунального хозяйства Российской Федерации, 2013. – 37 с.*
6. *Доступность зданий и сооружений для маломобильных групп населения [Текст]: СП 59.13330.2012. Актуализированная редакция СНиП 35-01-2001. – М. : Минрегион России, 2012. – 46 с.*
7. *Which are the best countries in the world to live in if you are unemployed or disabled? [Електронний ресурс] // The Guardian 15 April 2015. – Режим доступу : <https://www.theguardian.com/politics/2015/apr/15/which-best-countries-live-unemployed-disabled-benefits>.*
8. *Европейский демографический барометр [Електронний ресурс]. – . Режим доступу : <http://www.demoscope.ru/weekly/arc/evrobarom.php>*
9. *Ергономика для инвалидов [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://dSPACE.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/20410/ergonomics_p4-9.pdf?sequence=1.*

10. *Social Security in Japan 2014. Chapter 8. Policy for people with disabilities*, National Institute of Population and Social Security Research. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ipss.go.jp/s-info/e/ssj2014/pdf/08_SSJ2014.pdf. (дата звернення 2.02.2019). – Назва з екрана.

11. Kurachi, N. (2015). The Employment of People with Mental Disabilities in Japan: The Current Situation and Future Prospects. *Japan Labor Review*, 12, 1, 38–55.

12. Дронишинец, Н. П. *Современные тенденции в трудоустройстве лиц с ограниченными возможностями в Японии* [Текст] / Н. П. Дронишинец, И. А. Филатова // *Специальное образование*. – 2017. – № 1. – С. 68–80.

13. *Инвалиды в стране Восходящего солнца* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hello-perm.ru/invalidy-v-strane-vozhodyashhego-solnca/>.

14. *О защите людей с ограниченными возможностями : Закон КНР от 1990 г.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dredf.org/international/china.html>. (дата звернення 27.01.2019). – Назва з екрана.

15. *Великая Эпоха* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epochtimes.ru/content/view/55603/4/> (дата звернення 27.01.2019).

16. Полежаева, К. В. *Монографический анализ положения людей с ограниченными возможностями в азиатских странах*. [Електронний ресурс]. / К.В. Полежаева, Г.А. Кабакович – Режим доступу : <https://scienceforum.ru/2014/article/2014007083>.

17. *Об образовании : Закон КНР от 1995 г.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.asia-business.ru/law/law3/education/>. (дата звернення 27.01.2019). – Назва з екрана.

18. *О социальной защите инвалидов в Российской Федерации : Федеральный закон от 24.11.1995 № 181-ФЗ*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://legalacts.ru/doc/federalnyi-zakon-ot-24111995-n-181-fz-o/>. (дата звернення 7.02.2019). – Назва з екрана.

19. *Проблеми інвалідів важливі для суспільства* [Електронний ресурс] // *Урядовий кур'єр*. – Режим доступу : <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/problemi-invalidiv-vazhliiv-dlya-suspilstva/>.

20. *Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні : Закон України від 21.03.1991 зі змінами*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>. (дата звернення 27.01.2019). – Назва з екрана.

21. Кравченко, М. В. *Актуальні проблеми соціального захисту інвалідів в Україні* [Електронний ресурс] / М.В. Кравченко – Режим доступу : <http://academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10kmvziu.pdf>.

References

1. Declaration on the Rights of Disabled Persons. Proclaimed by General Assembly resolution 3447 (XXX) of 9 December 1975. Retrieved from : <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/rightsofdisabledpersons.aspx>.

2. Convention on the Rights of Persons with Disabilities. Proclaimed by General Assembly resolution 61/106 of 13 December 2006. Retrieved from : <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>.

3. Convention concerning Vocational Rehabilitation and Employment (Disabled Persons). Entry into force: 20 Jun 1985. Retrieved from : https://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=NORMLEXPUB:12100:0::NO::P12100_INSTRUMENT_ID:312304.

4. Buildings and structures. Availability of buildings and facilities for small-scale population groups: DBNV.2.2-17: 2006. - Effective from 2007-05-01. Kyiv: Minbud Ukrainy, 2007. - 21. (State building codes of Ukraine).

5. Living environment with planning elements accessible to persons with disabilities. Design rules: SP 137.13330.2012. - Date of introduction on 2013-07-01. - M.: Ministry of Construction and Housing and Communal Services of the Russian Federation, 2013. - 37.

6. Availability of buildings and facilities for small-scale population groups: SP 59.13330.2012. The updated version of SNiP 35-01-2001. - Moscow: Minregion of Russia, 2012. - 46.

7. Which are the best countries in the world to live in if you are unemployed or disabled? The Guardian 15 April 2015. Retrieved from : <https://www.theguardian.com/politics/2015/apr/15/which-best-countries-live-unemployed-disabled-benefits>.

8. European demographic barometer. Retrieved from : <http://www.demoscope.ru/weekly/arc/evrobarom.php>

9. Ergonomika dlya invalidov. Retrieved from : http://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/20410/ergonomics_p4-9.pdf?sequence=1.

10. *Social Security in Japan 2014. Chapter 8. Policy for people with disabilities*, National Institute of Population and Social Security Research. Retrieved from : http://www.ipss.go.jp/s-info/e/ssj2014/pdf/08_SSJ2014.pdf.

11. Kurachi, N. (2015). The Employment of People with Mental Disabilities in Japan: The Current Situation and Future Prospects. *Japan Labor Review*, 12, 1, 38–55.

12. Dronishinets, N. P., Filatova, I. A. (2017). Contemporary trends in the employment of persons with disabilities in Japan. *Special education*, 1, 68–80.

13. *Disabled people in the country of the rising sun*. Retrieved from : <http://www.hello-perm.ru/invalidy-v-strane-vozhodyashhego-solnca/>.

14. *On the Protection of People with Disabilities: The Chinese national republican Act of 1990*. Retrieved from : <http://www.dredf.org/international/china.html>.

15. *The Great Epoch*. Retrieved from : <http://www.epochtimes.ru/content/view/55603/4/>.

16. Polezhaeva, K. V., Kabakovich, G. A. (n.d.) *Monographic analysis of the situation of people with disabilities in Asian countries*. Retrieved from: <https://scienceforum.ru/2014/article/2014007083>.

17. *About education: The Chinese national republican law of 1995*. Retrieved from : <http://www.asia-business.ru/law/law3/education/>.

18. *On Social Protection of the Disabled in the Russian Federation: Federal Law No. 181-FZ of November 24, 1995*. Retrieved from : <http://legalacts.ru/doc/federalnyi-zakon-ot-24111995-n-181-fz-o/>.

19. *The problems of people with disabilities are important for society*. Retrieved from : <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/problemi-invalidiv-vazhliiv-dlya-suspilstva/>.

20. On the basis of social protection of persons with disabilities in Ukraine: Law of Ukraine dated March 21, 1991, as amended. Retrieved from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.
21. Kravchenko, M. V. (n.d.) Actual problems of social protection of invalids in Ukraine. Retrieved from : <http://academy.gov.ua/ej/ej12/txts/10kmvziu.pdf>

Рецензент: доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри транспортних систем і логістики О. О. Лобашов, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Україна

Автор: ЛИННИК Ірина Едуардівна
доктор технічних наук, професор, професор кафедри міського будівництва Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
E-mail – linnik.xnugx@gmail.com
ID ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-8972-3250>

Автор: БОЧАРОВ Олександр Віталійович
студент Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
E-mail – linnik.xnugx@gmail.com

PROGRAMS OF SOCIAL SECURITY FOR PEOPLE WITH RESTRICTED OPPORTUNITIES IN THE WORLD

I.E. Lynnyk, A.V. Bocharov

O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

An analysis of the laws and regulations on the social protection of people with disabilities in different countries of the world was carried out, which shows that their main provisions and norms are almost the same. The sizes and conditions of disability payments per person per month in the most developed countries of the world are given.

It is noted that social payments and benefits in the EU average 25.2% of gross domestic product (GDP) per year. Most of all payments are directed to old-age and death benefits of a family member - 46.2% of all social benefits and payments, or 11.7% of GDP, as well as on the occasion of illness and the need for treatment - 29.1% of the total social benefits and benefits in the EU, or 7.4% of GDP. On all payments in other areas of social protection spend an average of 6.1% of GDP per year.

The best practices of social security for people with disabilities in Germany, Japan and China were considered, where all conditions were created for them to make these citizens feel that they are full members of society. They are provided with education, they are employed, and in their free time they can easily visit a museum or a cinema.

The problems of social protection of limited mobility groups in Russia and Ukraine were identified. Despite the fact that in Ukraine and Russia there are many laws and regulations protecting the rights of people with disabilities, they remain declarative, not provided with material resources and management implementation mechanisms. People with disabilities are the most vulnerable category of the population. They are not financially secure. Residential premises are not equipped with special tools and fixtures. Such people have problems with obtaining a full-fledged education due to the lack of barrier-free entrances to educational institutions, free access to the upper floors, access to public transport. There is a problem of employment of people with disabilities. Despite the fact that in Ukraine and Russia quotas have been introduced for the allocation of jobs for disabled workers, potential employers lack financial and other resources with the help of which it is possible to create comfortable working conditions for their disabled employees.

Having analyzed the experience of various countries of the world in relation to people with disabilities, we can conclude that Ukraine is only at the initial stage of solving this problem. There are not enough measures to ensure a full life for this category of citizens. However, the internal policy of the state is improving every year, creating more and more opportunities for the comfortable existence of people with disabilities in society. Thus, people with disabilities should be given a chance to recover in ordinary life. They must be equal members of society.

Keywords: *people with disabilities, people with limited mobility, social welfare.*